

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

จากการที่ประเทศไทยต้องเผชิญกับเหตุการณ์การชุมนุมและความไม่สงบต่างๆ ภายในประเทศตลอดช่วงเวลา 5 ปีที่ผ่านมา ทำให้ภาคการท่องเที่ยวของไทยได้รับผลกระทบทางลบ จากเหตุการณ์ดังกล่าว นอกจากนี้การที่ไทยจะเข้าเป็นส่วนหนึ่งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC) ในปี ค.ศ. 2015 ยิ่งสร้างความอ่อนไหวแก่ภาคเศรษฐกิจนี้ มากขึ้น ดังนั้น กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาในฐานะกลไกสำคัญของภาครัฐในการดำเนินนโยบาย เศรษฐกิจต่างๆ จึงควรที่จะมีบทบาทในการช่วยฟื้นฟูภาคการท่องเที่ยวของประเทศ โดยการ การสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ภาคธุรกิจบริการการท่องเที่ยว รวมถึงการเตรียมความพร้อมและ เสริมสร้างศักยภาพของผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยวในประเทศไทย เพื่อช่วยเพิ่มขีด ความสามารถและศักยภาพรองรับการเปิดการค้าเสรี AEC และส่งเสริมให้อุตสาหกรรมนี้สามารถ เป็นพลังขับเคลื่อนการเจริญเติบโตของประเทศไทยให้ดำเนินไปอย่างมีเสถียรภาพในอนาคตต่อไป การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ 2 ประการคือ 1) เพื่อศึกษาโอกาสการใช้การทูตในการขยาย ตลาดการท่องเที่ยวไทย และ 2) เพื่อศึกษาบทบาทของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาในการสนับสนุน ภาคธุรกิจการท่องเที่ยวในประเทศไทยจากการเปิดการค้าเสรี AEC โดยผลการศึกษานี้สามารถสรุป ได้ดังนี้

1. ผลการศึกษา

1.1 การศึกษาการเปิดเสรีทางการค้า AEC ทางการท่องเที่ยวที่มีต่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ในประเทศไทย

การเปิดเสรีทางการค้า AEC สามารถสร้างโอกาสให้แก่อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ในประเทศไทยได้ จากการสร้างโอกาสในการเพิ่ม GDP ภาคการท่องเที่ยว เนื่องจากการท่องเที่ยวจะมี ตลาดกว้างขึ้น รวมถึงสร้างโอกาสในการสร้างมูลค่าของห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยว โดยการ สนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ซึ่งจะเป็นการช่วยกระตุ้นธุรกิจ การท่องเที่ยวในระดับชุมชน

1.2 การศึกษาการจำแนกประเภทอุตสาหกรรมท่องเที่ยวตามแนวคิดเศรษฐกิจ สร้างสรรค์ พบว่า ประเทศไทยได้จัดประเภทเศรษฐกิจสร้างสรรค์โดยแบ่งเป็น 4 กลุ่มหลัก ซึ่งการ ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (Cultural & Heritage Tourism) จัดเป็น 1 ใน 4 กลุ่มหลักดังกล่าว

1.3 การศึกษาการท่องเที่ยวในกลุ่มประเทศอาเซียนตามประเภทกลุ่มเป้าหมาย สามารถแบ่ง รายละเอียดผลการศึกษานี้ออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ การเปิดเสรีทางการค้า AEC โครงสร้างทั่วไปของ ประเทศที่เกี่ยวข้องกับการบริการการท่องเที่ยว และนโยบายและการสนับสนุนจากภาครัฐ ซึ่งจากผล

การศึกษาการท่องเที่ยวในกลุ่มประเทศอาเซียนตามประเภทกลุ่มเป้าหมายสามารถนำการวิเคราะห์จุดแข็งจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และข้อจำกัดของภาคการท่องเที่ยวในประเทศไทย ได้ดังต่อไปนี้

จุดแข็งของภาคการท่องเที่ยวของประเทศไทย ได้แก่ 1) ประเทศไทยมีโครงสร้างพื้นฐานทางด้านการท่องเที่ยวที่ดี 2) ลักษณะนิสัยของประชาชนที่เอื้อต่อการดึงดูดนักท่องเที่ยว และ 3) ความหลากหลายของกิจกรรมสำหรับการท่องเที่ยว ในขณะที่จุดอ่อนของภาคการท่องเที่ยวของประเทศไทย ได้แก่ 1) ผู้ประกอบการและผู้ให้บริการขาดทักษะในด้านภาษาต่างประเทศ 2) ปัญหาอาชญากรรมต่อนักท่องเที่ยว และ 3) ปัญหา Over-supply ของธุรกิจโรงแรม

สำหรับโอกาสของภาคการท่องเที่ยวของประเทศไทย ได้แก่ 1) ภาครัฐให้ความสำคัญและส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง 2) มีการศึกษาตลาดการท่องเที่ยวของกลุ่มลูกค้าในแต่ละประเทศ และ 3) มีการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจสร้างสรรค์กับภาคการท่องเที่ยวในประเทศไทย ในขณะที่อุปสรรค ได้แก่ 1) ปัญหาความไม่มั่นคงทางการเมือง 2) ปัญหาความขัดแย้งตามแนวชายแดนกับประเทศเพื่อนบ้าน และ 3) การเปิดเสรีภายใต้ AEC

2. ข้อเสนอแนะจากการศึกษา

กระทรวงการต่างประเทศ เป็นหน่วยงานที่ดำเนินกิจกรรมเชิงบูรณาการร่วมกับหน่วยงานอื่นๆ ดังนั้น การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และข้อจำกัดภาคการท่องเที่ยวของประเทศไทย สามารถนำไปสู่การเสนอแนะบทบาทของกระทรวงการต่างประเทศในเชิงบูรณาการร่วมกับหน่วยงานอื่นๆ ในการสนับสนุนภาคธุรกิจการท่องเที่ยว ทั้งนี้ สามารถแบ่งได้เป็น 3 กลยุทธ์ ได้แก่

2.1 กลยุทธ์การตลาดเชิงรุก

กระทรวงการต่างประเทศควรร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการศึกษาเพื่อขยายช่องทางการประชาสัมพันธ์ในลักษณะ Word of Mouth ผ่านทาง Social Network นอกจากนี้ ควรสนับสนุนการจัดกิจกรรมเพื่อประชาสัมพันธ์และดึงดูดกลุ่มลูกค้าจากต่างประเทศ และควรกระตุ้นการท่องเที่ยวของประเทศไทยด้วยการสร้างความร่วมมือเชิงวัฒนธรรมกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวแบบ Twin City รวมถึงการทำตลาดเชิงรุกกับองค์กรที่เกี่ยวข้องเพื่อศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวต่างประเทศที่มีต่อการบริการการท่องเที่ยวของประเทศไทย

2.2 กลยุทธ์เตรียมความพร้อมผู้ประกอบการเพื่อรองรับการเปิดเสรี AEC

กระทรวงการต่างประเทศควรมีส่วนร่วมในการเตรียมความพร้อมผู้ประกอบการใน 2 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านเงินทุน กระทรวงฯ ควรดำเนินการทูตเพื่อดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศ รวมทั้งควรร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อสนับสนุนเงินทุนให้แก่ผู้ประกอบการ SMEs

นอกจากนี้ ควรมีการชี้แจงถึงโอกาสจากการเปิดเสรีทางการค้าให้แก่ผู้ประกอบการเพื่อให้ได้รับทราบถึงช่องทางในการลงทุนในต่างประเทศ และมีบทบาทในการคัดเลือกผู้ประกอบการจากต่างประเทศที่ต้องการร่วมลงทุนกับธุรกิจในประเทศไทย และ 2) ด้านการบริหารธุรกิจ กระทรวงฯ ควรมีกฎเกณฑ์เพื่อก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ของผู้ประกอบการต่างประเทศที่ต้องการร่วมลงทุนในประเทศไทยอย่างแท้จริง เพื่อเป็นอีกช่องทางหนึ่งในการเรียนรู้และพัฒนาของผู้ประกอบการ SMEs ในประเทศไทย

2.3 กลยุทธ์รักษาความมั่นคงและความปลอดภัย

กระทรวงการต่างประเทศ และสถานทูตไทยในต่างประเทศ ควรมีการจัดทำเอกสารชี้แจงสิ่งที่ควรกระทำ/ไม่ควรกระทำ ระหว่างที่นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวในประเทศและมีบทบาทในการชี้แจงสถานการณ์ที่ถูกต้องให้สาธารณชนทราบผ่านสื่อต่างๆ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นในการมาท่องเที่ยวในประเทศ นอกจากนี้ กระทรวงฯ มีบทบาทหน้าที่ในการเชื่อมความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้านและประเทศในอาเซียน โดยใช้การแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมและการท่องเที่ยว

โดยรวมสามารถสรุปได้ว่า กระทรวงการต่างประเทศควรมีบทบาทในการทำงานเชิงบูรณาการร่วมกับหน่วยงานอื่นๆ เพื่อสนับสนุนภาคธุรกิจการท่องเที่ยวของประเทศไทย โดยควรคำนึงถึงนักท่องเที่ยวที่เป็นตลาดกลุ่มเฉพาะ (Niche Market) มากขึ้น เพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ทั้งการอนุรักษ์เชิงวัฒนธรรมหรือการอนุรักษ์เชิงนิเวศน์ ซึ่งจะเป็นการช่วยเพิ่มมูลค่าการบริการการท่องเที่ยวโดยคำนึงถึงทรัพยากรที่เป็นเอกลักษณ์พื้นฐานในประเทศไทยที่มีความได้เปรียบเป็นหลัก รวมถึงยังเป็นการสนับสนุนการท่องเที่ยวในระดับชุมชน เพื่อเป็นการช่วยเหลือผู้ประกอบการ SMEs ของประเทศไทย นับว่าการดำเนินงานดังกล่าวเป็นการบูรณาการทั้งทางเศรษฐกิจและสังคมเพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนแท้จริง